

Vesihuolto on kunnan asukkaiden ja alueen elinkeinoelämän välttämättömyyspalvelu, jonka tulee toimia kaikissa olosuhteissa. Hyvin toimiva vesihuolto on kunnalle tärkeä elinvoimatekijä. Toimintaa ohjaa vesihuoltolaki, jonka uudistukset tulivat voimaan 1.1.2026. Yleisvastuu vesihuollon järjestämisestä on kunnilla. Kuntien tulee järjestää oman alueensa vesihuolto ja kehittää sitä yhdyskuntakehityksen mukaisesti.

Kärsämäen Vesihuolto Oy hankki 2025 vuonna 229 807 m³ puhdasta juomavettä. Tästä omilta ottamoilta otettiin 178 512 m³ joka on kokonaisuudesta 77 %. Loput tästä määrästä ostettiin naapurikuntien verkostosta. Ostoveden osuus oli näin ollen 51 295 m³ eli 23 %. Omat vedenottamot ovat maksimikäytöllä ja ottomäärää ei voi nostaa. Nykyinen ottomäärä on lisännyt omien ottamoiden rauta- ja mangaanipitoisuutta, joka kertoo kestävästä ottomäärän ylittämisestä. Kestävällä käytöllä oman veden hankinta kapasiteetti on tällä hetkellä 170 000 m³.

Veden kulutuksen ennustetaan nousevan 2028 vuodelle 250 000 m³, ennuste perustuu käynnissä oleviin maatilahankkeisiin. Lisäksi Kärsämäen on varauduttava tuottamaan tulevaisuudessa koko Kärsämäen vedentarve, jotta vedensaanti pystytään turvaamaan myös nykyisellä vesiosuuskuntien alueella. Kokonaisuudessa 2028 vuoden koko kunnan vesitarve on 280 000 m³. Tämä tarkoittaa keskiarvillisesti 770 m³/vuorokaudessa ja huippukulutusten aikaan jopa 900 m³/ vuorokaudessa.

Nykyinen vedenkäyttö on keskiarvillisesti 630 m³/vuorokaudessa ja huippukulutukset ovat 750 m³/vuorokaudessa. Nykyiset vedenottamot ja ostovesi eväti riittää kasvavaan kulutukseen ja aiheuttavat jo nykykulutuksellakin heikkoa verkostopainetta Saviselän sekä Sydänmaankylän verkostoalueella. Nykyisessä toimintamallissa Hämeenkaan pohjavedenottoa ei pystytä korvaamaan millään muulla vedenotolla ja tämä aiheuttaa merkittävän riskin vedenhankintaan. Kärsämäen kunnan alueella ei ole lisävedelle soveltuvia pohjavesialueita. Nykyisessä ilmastossa esiintyvät pitkät kuivat jaksot aiheuttavat merkittävän riskin nykyisille vedenottamoille, koska ne sijaitsevat pienillä pohjavesialueilla jotka ovat erityisen herkkiä kuivuudelle.

Kokkomäen vedenottamon perustaminen

Hankkeen tarkoituksena on perustaa Kärsämäen vesihuolto Oy:lle uusi vedenottamo Kokkomäen pohjavesialueelle. Kokkomäki sijaitsee Pyhännän kunnan puolella. Kokkomäen ja Pitkänkankaan pohjavesialueen arvioidaan muodostavan pohjavettä 3700 m³/vuorokaudessa. Hankkeen tarkoituksena on perustaa vedenottamo ja rakentaa ottamolta yhdysvesiputki Kärsämäen Sydänmaankylän verkostoon.

Vedenottamon vedenottolupa ja verkostokoko on tarkoitus mitoittaa 1000 m³/vuorokausituotolle, jolla varmistetaan koko Kärsämäen veden saanti ja mahdollistetaan toiminta myös poikkeusoloissa. Hankkeella luodaan Kärsämäkeen toimintavarma ja kustannustehokas vesihuolto myös tulevaisuuden muuttuneeseen toimintaympäristöön. Hankkeen toteutuessa ostovesilinjat jäisivät täysin varalle ja normaaliolojen vedenhankinta perustuisi Hämeenkaan ja Kokkomäen vedenottamoihin, jolloin veden hinnoittelu on Kärsämäen Vesihuolto Oy:n hallinnassa.

Kustannusarvio, rahoitus ja aikataulu

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 1 700 000 €. Arvio sisältää 26 km vesijohdon rakentamista sekä vedenottamon Kokkomäelle. Kärsämäen Vesihuolto Oy ei kykene hanketta suorittamaan taloudellisesti itsenäisesti ja tarvitsee hankkeen rahoituksessa Kärsämäen kunnan rahoitusvaihtoehtoja.

Hankkeen selvitysvaihe on käynnistetty Kärsämäen Vesihuolto Oy:n toimesta huhtikuussa 2026. Selvitysvaihe sisältää verkoston mitoituslaskelmien tuottamisen, pohjavesitutkimukset alueella sekä lupaprosessin käynnistämisen. Hankkeen selvitysvaiheen rahoittaa Kärsämäen Vesihuolto Oy. Selvitysvaiheeseen kuuluu yhteistyökeskustelujen käynti naapurikuntien ja elinvoimakeskuksen kanssa, jotta hanke tukee kaikkien alueella toimivien tahojen kokonaisuutta ja että hankkeessa otetaan huomioon alueellinen vesihuoltosuunnitelma.

Onnistuneen selvitysvaiheen jälkeen voidaan aloittaa kilpailutusvaihe rakentamisesta ja kilpailutus on tarkoitus aloittaa 2027 vuoden alussa. Tämä edellyttää selvitysvaiheen tutkimustuloksien varmistumista ja näyttöä pohjavesialueen antoisuudesta ja laadusta. Rakentamisen aloittaminen on syytä sitoa myönteiseen vedenottolupaan.

Kilpailutusvaiheen jälkeen voidaan käynnistää rakentamisvaihe, jonka arvioidaan kestävän vuoden 2027 loppuun.

Esittelijä

Tuukka Kuisma, vt. kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus merkitsee tiedokseen Kärsämäen Vesihuolto Oy:n suunnitelmat investoinnista ja esittää ne edelleen tiedoksi valtuustolle. Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että se hyväksyy alustavat suunnitelmat ja etenemisen esitetyllä tavalla. Valtuusto tekee periaatepäätöksen Kärsämäen kunnan osallistumisesta hankkeen rahoitusjärjestelyihin. Kunnan rooli rahoituksessa voi olla omavelkainen takaus, oman pääoman ehtoinen sijoitus, pääomalaina, antolaina tai edellisten vaihtoehtojen yhdistelmä. Varsinainen hankkeen rahoitusta koskeva päätös tehdään myöhemmin erikseen.

Päätös

Yksimielisesti hyväksyttiin.

Merk. Sirpa Laitinen poistui kokouksesta esteellisenä (osallisuusjäävi) tämän pykälän käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Valt 27.05.2026 § 31
61/00.01.02/2026

Päätös

Yksimielisesti hyväksyttiin.